

آیین‌نامه اجرایی ریشه‌کنی بروسلوز

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۹/۱۲/۱۳۸۳ بنا به پیشنهاد شماره ۰۱۱/۱۱۸۹۵ مورخ ۲۰/۱۰/۱۳۸۲ وزارت جهادکشاورزی و به استناد ماده (۲۱) قانون سازمان دامپزشکی کشور - مصوب ۱۳۵۰ - آیین نامه اجرایی ریشه‌کنی بروسلوز دامی را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول - تعاریف

ماده ۱-

اصطلاحاتی که در این آیین نامه به کار می‌رود دارای معانی زیر است:

- الف - سازمان: سازمان دامپزشکی کشور.
- ب - گاو: گاو و گاومیش به طور اعم در سنین مختلف.
- ج - گاوداری: محلی که در آن یک یا چند گاو به صورت صنعتی، نیمه صنعتی و یا سنتی نگهداری شود.
- د - گله: گله گوسفند و بز.
- هـ - بیماری: بروسلوز دامی یا بیماری سقط جنین واگیر گاو، گوسفند و بز.
- و - دام مبتلا به بیماری: گاو، گوسفند یا بز را گویند که از نمونه‌های برداشتی از خون، شیر، جفت و جنین سقط شده آن، جرم بروسلا جدا شود و یا آزمون سرمی خون آن از نظر بروسلوز مثبت (راکتور) باشد.
- ز - آزمایش خون: کلیه آزمایشات سرولوژیکی که مورد تأیید سازمان باشد.
- ح - ضدعفونی: استعمال مواد پلشت‌بر یا سوزاندن بوسیله شعله‌افکن و یا طرق دیگر که برای از بین بردن میکروب مولد بروسلوز بکار می‌رود.
- ط - ریشه‌کنی: عملیات مبارزه وسیع و پیگیر علیه بیماری تا زمانی که بیماری از بین برود.
- ی - منطقه ریشه‌کنی: استان یا محدوده معین و مشخص جغرافیایی که عملیات ریشه‌کنی در آن محدوده مطابق با دستورالعمل و ضوابط ابلاغی سازمان انجام می‌گیرد.
- ک - واحد ریشه‌کنی: یکی از واحدهای تابعه سازمان که مسئولیت تدوین برنامه، هماهنگی و نظارت جهت اجرای ریشه‌کنی بیماری در سطح کشور را عهده‌دار می‌باشد.

فصل دوم - اقدامات اولیه

ماده ۲-

سازمان مکلف است با استفاده از روشهای مقتضی و ممکن منطقه‌ای که باید عملیات ریشه‌کنی در آنجا اجرا شود را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۳-

تردد و نقل و انتقال دام در منطقه تحت پوشش عملیات ریشه‌کنی باید براساس مفاد این آیین نامه انجام شود.

ماده ۴ -

پس از اطلاع‌رسانی موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه و براساس برنامه زمان‌بندی، مأمورین دامپزشکی جهت ثبت مشخصات، شماره‌گذاری، تنظیم کارت شناسایی و انجام آزمایش دامها به گاوداریها و محل گله‌ها مراجعه و عملیات مربوط آغاز خواهد شد. واحد ریشه‌کنی موظف به اجرای مفاد این ماده و تهیه اوراق و فرمهای مورد نیاز و نحوه انتقال اطلاعات می‌باشد.

فصل سوم - تشخیص دام مبتلا به بروسلوز

ماده ۵ -

تشخیص دام مبتلا به بروسلوز یا راکتور از طریق آزمایش خون و یا کشت نمونه‌های برداشت شده از دام و یا جنین سقط شده آن و یا هرآزمایش علمی دیگری که مورد تأیید سازمان باشد صورت می‌گیرد.

ماده ۶ -

در مناطق تحت پوشش، آزمایش خون روی کلیه دامهای بالغ گله و گاوهای از یک سال به بالا اعم از نر و ماده اجباری می‌باشد.

ماده ۷ -

از دامهایی که در سنین گوسالگی یا دوران بلوغ برضد بروسلوز مایه‌کوبی و علامت‌گذاری گردیده‌اند نیز نمونه‌برداری خواهد شد و نتایج بدست آمده در شناسنامه دام درج می‌گردد. ولی تفسیر نتایج با توجه به تیترا پادتنی در نمونه‌برداری قبلی و مستند به روشهای علمی و آزمایشات تکمیلی و با توجه به شرایط و سوابق آلودگی دامداری منحصراً توسط دامپزشکان مسئول در سازمان صورت گرفته و ملاک عمل برای سایر اقدامات همین تفسیر خواهد بود.

تبصره - معیارهای تشخیص و تفسیر نتایج آزمایشات و فواصل نمونه‌برداری این قبیل دامها برحسب نوع مایه‌های مصرفی، روش آزمونها و سایر متغیرهای مربوط، بصورت سالانه و یا حسب مورد از طریق دستورالعملهای سازمان تعیین و در اختیار دامپزشکان خبره و ارشد سازمان قرار خواهد گرفت.

ماده ۸ -

دامی که در آزمایش، راکتور یا مبتلا تشخیص داده شود به وسیله داغ‌گذاری و یا هر نوع علامت دیگری که آن را متمایز نماید توسط سازمان مشخص خواهد شد.

فصل چهارم - اقدامات بعد از تشخیص

ماده ۹-

صاحب گاو و یا گله موظف است دام مبتلای خود را بلافاصله پس از تشخیص تحت نظر اداره ریشه‌کنی در محلی کاملاً مجزا در دامداری خود نگهداری نموده و بر اساس زمان بندی که از طرف اداره مزبور تعیین می‌شود به کشتارگاه اعزام نماید.

ماده ۱۰-

زمان بندی اعزام دامهای مبتلا به کشتارگاه درمورد دامهایی که سقط جنین نموده‌اند حداکثر ۴۸ ساعت پس از تشخیص آزمایشگاهی و درمورد دامهایی که فقط در آزمایش خون واکنش مثبت نشان می‌دهند با توجه به وضعیت بیماری و شرایط محل نگهداری گله و یا گاو از طرف اداره ریشه‌کنی تعیین می‌شود. در هر صورت حداکثر مهلت کشتار دامهای راکتور سرمی از تاریخ تشخیص و ابلاغ به صاحب دام از ۱۵ روز نباید تجاوز نماید.

ماده ۱۱-

دامهایی که در آزمایش واکنش مشکوک نشان می‌دهند لازم است در محلی جداگانه و در صورت امکان بطور مجزا از هم نگهداری و پس از مدتی که از سه هفته کمتر و از چهار هفته بیشتر نباشد آزمایش نوبت دوم به عمل خواهد آمد و در مورد دامهایی که در این آزمایش واکنش مثبت و یا مجدداً واکنش مشکوک نشان می‌دهند طبق مواد (۸) و (۹) این آیین‌نامه عمل خواهد شد.

ماده ۱۲-

تازمانی که موارد مثبت و یا مشکوک در گاوداری مشاهده شود آزمایش خون هردو یا سه ماه یک بار تکرار و پس از پاک شدن از بیماری مطابق فصل هشتم اقدام خواهد شد.
تبصره: درمورد دامداری‌های مسئله‌دار یا داوطلب با تشخیص کارگروه فنی بروسلوز، این فاصله زمانی را می‌توان کاهش داد.

ماده ۱۳-

تاریخ اعزام دام مبتلا به بیماری به کشتارگاه دربرگه اعلام نتایج آزمایش تعیین و برگه فوق به مسئول دامداری یا نماینده او تحویل داده می‌شود و در صورت استنکاف دامداری از دریافت برگه یادشده اطلاعیه مزبور به وسیله مامورین ریشه‌کنی به‌درب و ورودی گاوداری یا محل نگهداری گله الصاق خواهد شد.

ماده ۱۴-

هنگام اعزام دام مبتلا به بیماری به کشتارگاه، کارت مشخصات دام نیز به کشتارگاه ارسال می‌شود.

ماده ۱۵-

دام مبتلا به بیماری در یکی از کشتارگاههای منطقه ریشه‌کنی که مورد تایید سازمان باشد در پایان کشتار روزانه تحت نظارت بازرس بهداشتی کشتارگاه و نماینده واحد ریشه‌کنی کشتار می‌گردد. کشتارگاه موظف است در همان روزی که دام مبتلا به بیماری به کشتارگاه اعزام می‌شود نسبت به کشتار آن اقدام و مراتب را ذیل اوراق مربوط گواهی و امضاء نموده و به واحد ریشه‌کنی تحویل نماید. تبصره - چنانچه گوشت دامهای مبتلا به بیماری توسط بازرس بهداشتی در کشتارگاه قابل مصرف تشخیص داده شود بر اساس قیمت روز در اختیار کارخانجات فرآوری گوشت با حرارت بالا قرار خواهد گرفت.

فصل پنجم - مایه کوبی

ماده ۱۶-

در هر گاو داری کلیه گوساله‌های ماده از سن ۳ تا ۶ ماهگی با واکسن مخصوص ضد بروسلوز که مورد تایید سازمان باشد مایه کوبی و علامت گذاری خواهند شد. تبصره - در صورت تغییر نوع واکسن، سن واکسیناسیون بر اساس دستورالعمل شرکت تولید کننده واکسن، توسط سازمان تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۷-

سازمان مجاز است در مناطقی که بروسلوز به شدت شایع است ماده گاوهای سالم غیر بارور و یا باروری را که مدت آبستنی آنها کمتر از ۴ ماه باشد با اطلاع و طبق برنامه‌های ویژه‌ای با واکسن مناسب مخصوص بالغین برضد بروسلوز مایه کوبی نماید. تبصره - ماده گاوهای آبستن بیش از ۴ ماه، یک ماه بعد از زایش مورد آزمایش خون قرار خواهند گرفت و در صورت مثبت بودن آزمایش طبق مواد (۸) و (۹) این آیین‌نامه اقدام خواهد شد و در صورت منفی بودن نتیجه واکسن مربوط را دریافت خواهند نمود.

ماده ۱۸-

کلیه بره‌ها و بزغاله‌های هر گله از سن ۳ تا ۸ ماهگی و حداکثر تا یک ماه قبل از اولین جفتگیری برضد بروسلوز مایه کوبی و علامت گذاری خواهند شد.

ماده ۱۹-

در نواحی آلوده به بروسلوز پس از حذف دامهای آلوده علاوه بر بره و بزغاله‌ها مابقی گله پس از خون‌گیری و اطمینان از سلامت آنها باتوجه به شرایط واکسن مصرفی و برنامه‌های سازمان با واکسن مخصوص بالغین مایه کوبی و علامت گذاری می‌شوند و در صورتی که امکان شناسایی

وحذف دام آلوده میسر نباشد واکسن مخصوص به دامهای بالغ بارعایت موارد ذکر شده در بالا تلقیح خواهد شد.
تبصره - نسبت به دامهایی که نتیجه آزمایش آنها مثبت باشد طبق مواد (۸) و (۹) این آئین نامه اقدام خواهد شد.

فصل ششم - پرداخت غرامت

ماده ۲۰-

سازمان به دامدارانی که گوسفند و بز و یا گاوهای مبتلا به بروسلوز خود را طبق مفاد این آیین نامه به کشتارگاه اعزام دارند برای هر راس گاو ، گوسفند و بز هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) زیان واقعی به عنوان غرامت موضوع بند(ج) ماده(۵) قانون سازمان پرداخت خواهد نمود.

تبصره ۱- زیان واقعی عبارت است از بهای گاو،گوسفند و بز زنده به نرخ روز منهای بهای آن قسمت از لاشه و پوست که قابل مصرف تشخیص داده می شود.

تبصره ۲- سازمان دستورالعمل نحوه پرداخت غرامت را تهیه و جهت اجرا ابلاغ خواهد کرد.

ماده ۲۱-

بهای دام مبتلا به بیماری که بوسیله کمیسیون مرکب از مسئول واحد ریشه کنی هر منطقه یا نماینده او، نماینده امورمالی اداره کل دامپزشکی استان و یک نفر نماینده خبره تشکلهای دامداری مربوط انتخاب می شود، تعیین می گردد .

ماده ۲۲ -

چنانچه دامدار، دام مبتلا به بیماری را در وقت مقرر طبق ماده(۹) این آیین نامه به کشتارگاه اعزام ننماید، دام مبتلا به بیماری پس از اتمام مهلت مقرر بدون پرداخت غرامت طبق ماده (۱۲) قانون سازمان با کمک نیروی انتظامی به کشتارگاه منتقل و کشتار خواهد شد.
تبصره - در صورت تکرار تخلف در اعزام به موقع دام مبتلا به بیماری به کشتارگاه برای دومین بار وفق ماده (۶) قانون سازمان، صاحب دام مبتلا به بیماری تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت و در صورت تکرار تخلف اقدام لازم از طریق مراجع قضایی صورت خواهد گرفت.

فصل هفتم - ضوابط بهداشتی و قرنطینه‌ای

ماده ۲۳-

صاحب دامداری یا نماینده او موظف است در مورد نظافت و وضعیت بهداشتی و مدیریت دامداری دستورات مامورین ریشه کنی را رعایت و همچنین نسبت به رفع معایب و نواقص دامداری از نظر موقعیت و محل استقرار ساختمان در مدت تعیین شده اقدام نماید.

ماده ۲۴-

صاحب گله یا گاوداری موظف است به محض مشاهده سقط جنین در بین دامها مراتب را به واحد ریشه‌کنی محل اطلاع دهد تا مامورین مربوط نسبت به برداشت نمونه‌های لازم جهت آزمایش و انجام عملیات بهداشتی اقدام نمایند.

ماده ۲۵-

صاحبان و متصدیان دامداری مکلفند، محل گاوداری یا گله و وسائل مخصوص حمل و نقل دامهای مبتلا به بیماری، جهت اعزام به کشتارگاه را براساس دستورات بهداشتی مامورین ریشه‌کنی بطور منظم ضد عفونی نمایند.
تبصره - صاحبان و متصدیان وسایل حمل و نقل دام نیز تابع ضوابط بهداشتی مندرج در دستورالعمل ماده فوق می‌باشند.

ماده ۲۶-

صاحب گاوداری یا گله عاری از بیماری مجاز به وارد نمودن دام جدید به محل دامداری بدون گواهی عاری بودن از بیماری نمی‌باشد.

ماده ۲۷-

انتقال دام مبتلا به بیماری از منطقه ریشه‌کنی به منطقه دیگر، به استثنای کشتارگاههای استان و یا محل موقتی که با نظر واحد ریشه‌کنی معین می‌شود، ممنوع است.

تبصره ۱- انتخاب یا تأیید محل موقت برای نگهداری دامهای بیمار و تعیین مهلت مزبور با واحد ریشه‌کنی محل خواهد بود.
تبصره ۲- در موارد اضطرار انتقال دامهای راکتور به کشتارگاههای سایر استانها منحصراً با مجوز سازمان و رعایت اصول بهداشتی مجاز خواهد بود.

ماده ۲۸-

صاحب گاوداری یا گله آلوده (دارای موارد مشکوک و یا مبتلا به بیماری) تا زمان آزمایش نوبت بعدی و روشن شدن وضعیت سلامت گاوداری یا گله خود، مجاز به ورود و خروج دام به محل دامداری خود نمی‌باشد.

ماده ۲۹-

چنانچه صاحب گاوداری یا گله، شرایط مقرر در مواد (۲۳) تا (۲۸) این آیین‌نامه را رعایت ننماید، برابر ماده (۶) قانون سازمان، تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

ماده ۳۰-

منطقه پاک از بیماری ونحوه انتقال دام عاری از بیماری به دامداریهای سالم تابع ضوابطی خواهد بود که از طرف سازمان برای حفظ شرایط ریشه‌کنی منطقه تهیه و به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

ماده ۳۱-

پس از اعلام پاک شدن منطقه ریشه‌کنی از بیماری، خرید و فروش و حمل و نقل دام در داخل منطقه و هرگونه خروج دام از منطقه مزبور با کسب مجوزهای مربوط بلامانع می‌باشد.

فصل هشتم - صدور گواهی بهداشتی

ماده ۳۲ -

پس از انجام هر آزمایش و اخراج گاوهای مبتلا به بروسلوز و اجرای عملیات ضد عفونی گواهی‌نامه وضعیت بهداشتی که مدت اعتبار آن حداکثر یک ماه خواهد بود به گاوداری داده می‌شود.

ماده ۳۳ -

اگر نتیجه دو آزمایش متوالی بعدی منفی باشد در این صورت گواهی‌نامه بهداشتی که مدت اعتبار آن چهار ماه خواهد بود به گاوداری داده می‌شود.

ماده ۳۴ -

در گاوداریهایی که دارای گواهی‌نامه چهار ماهه باشند آزمایش مجدد پس از چهار ماه به عمل خواهد آمد و در صورت منفی بودن نتیجه آزمایش اخیر، گواهی‌نامه بهداشتی که اعتبار آن شش ماه خواهد بود به گاوداری داده می‌شود.

ماده ۳۵ -

گاوداریهایی که دارای گواهی‌نامه بهداشتی شش ماهه باشند تا موقعی که منطقه ریشه‌کنی پاک از بروسلوز اعلام نگردیده است، آزمایش هر شش ماه یک بار انجام و در صورت منفی بودن نتیجه آزمایش، گواهی‌نامه مزبور تجدید خواهد شد.

ماده ۳۶ -

چنانچه کلیه دامهای یک منطقه تحت پوشش طرح مبارزه با بروسلوز اعم از گاو و گوسفند و بز مدت حداقل دو سال از بیماری پاک باشند گواهی نامه بهداشتی که مدت اعتبار آن یک سال است به گاوداری داده می‌شود. در این قبیل گاوداریها آزمایشات هر سال یک بار تکرار می‌شود.

ماده ۳۷ -

چنانچه نتیجه آزمایشات از قبیل خون، شیر، جنین در گاوداریهای یادشده مثبت باشد گواهی نامه‌های صادرشده از درجه اعتبارساقط می‌شود و مفاد مندرج در مواد (۳۲) تا (۳۶) این آیین‌نامه مجدداً در این قبیل گاوداریها اجرا خواهد شد.

ماده ۳۸ -

چنانچه در آزمایش مجدد که از گاوداریهای فوق‌الذکر به عمل می‌آید موارد مشکوک مشاهده شود گواهی مشکوک در محل جداگانه‌ای بطور مجزا نگهداری و پس از مدتی که از سه هفته کمتر و از چهار هفته بیشتر نباشد مجدداً مورد آزمایش قرار می‌گیرند و در صورتی که نتیجه این آزمایش منفی باشد گواهی نامه مربوط براساس وضعیت قبل صادر خواهد شد.

ماده ۳۹ -

در گاوداریهایی که گاوهای بالغ و سالم آنها بر ضد بروسلوز مایه‌کوبی می‌شوند در صورتی گواهی نامه بهداشتی تسلیم خواهد شد که کلیه گاوهای موجود در گاوداری بر ضد بروسلوز مایه‌کوبی شده و حداقل سه ماه از آخرین مایه‌کوبی، سقط جنین ناشی از بروسلوز در بین گاوها مشاهده نشود. در این قبیل گاوداریها آزمایشات لازم بعد از مدت زمان مقرر و طبق دستورالعملهای مربوط که از طرف سازمان تعیین خواهد شد انجام می‌گیرد و گواهی نامه بهداشتی طبق مواد (۳۲) تا (۳۶) این آیین‌نامه برای این قبیل دامداریها صادر خواهد شد.

ماده ۴۰ -

در مورد گله‌های صنعتی وساکن برابر روشهایی که در مورد گاوداریها عمل می‌شود گواهی نامه مشابه صادر خواهد شد.

فصل نهم -

مزایای تشویقی برای صاحبان گاوداریهای عاری از بیماری

ماده ۴۱ -

دامدارانی که طبق گواهی سازمان در اجرای برنامه ریشه‌کنی بیماری همکاری و کمکهای مؤثر نمایند از اولویتهای و امتیازات زیر برخوردار خواهند شد.

الف - معرفی واحدهای عاری از بیماری به تعاونیها و اتحادیه‌های دامداری و سایر مراجع ذی‌ربط.

ب - برخورداری از امتیاز شرکت در جشنواره‌ها و مسابقات.

ج - تسهیل در رهیابی به بازارهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی.

د - برخورداری از امتیاز انتخاب گاوهای مولد اسپرم و جنین در مراکز اصلاح نژادی.

ه - برخورداری از تسهیلات بانکی.

و - برخورداری از مزایای بیمه و تخفیف ویژه تعرفه‌های بیمه دام.

فصل دهم - مقررات متفرقه

ماده ۴۲ -

سازمان از ادامه کارگاو‌داریهایی که فاقد شرایط بهداشتی و فنی بوده و موجب اختلال در برنامه ریشه‌کنی بیماری گردند بر اساس قانون سازمان و با همکاری نیروهای انتظامی جلوگیری خواهد کرد. نیروی انتظامی باتوجه به ماده (۱۲) قانون مکلف به همکاری با سازمان خواهد بود.

ماده ۴۳ -

متصدیان گاو‌داریهایی که معایب و نواقص آنها قابل اصلاح باشد موظفند ظرف مهلت مقرر از طرف سازمان، نسبت به رفع نواقص و معایب اقدام نمایند. دامداریهایی که قابل اصلاح و مرمت نباشند باید طبق نظر سازمان در همان مکان و یا محل مناسب دیگر مطابق با شرایط و ضوابط بهداشتی نوسازی نمایند. دولت موظف است تسهیلات کم‌بهره بانکی جهت بهسازی و نوسازی این قبیل گاو‌داریها را در صورت رعایت ضوابط بهداشتی و قرنطینه‌ای سازمان تأمین نماید.

ماده ۴۴ -

دستورالعملهای لازم جهت اجرای این آیین‌نامه توسط سازمان تدوین و به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

[امضاء]

معاون اول رئیس‌جمهور - محمدرضا عارف